

Memorandum 2024

ABVV

**Aan de politieke partijen
en toekomstige regeringen**

10 SPEERPUNTEISEN

Lonen

De vrijheid om over lonen te onderhandelen moet worden hersteld. **De wet op de loonmarge, de wet van '96, moet grondig worden hervormd** zodat de sociale partners op interprofessioneel niveau een marge kunnen vastleggen die indicatief is voor de loononderhandelingen op sector- en bedrijfsniveau. De berekening van deze indicatieve marge moet worden aangepast aan de economische realiteit. Deze marge komt bovenop de automatische indexering en de baremieke verhogingen die gegarandeerd moeten worden.

- De automatische indexering van lonen, wedden en uitkeringen moet steeds gegarandeerd zijn.
- Het minimumloon moet verhoogd worden richting €17/uur, oftewel €2.800/maand.
- Alle vormen van verloning moeten bijdragen aan de sociale zekerheid. Dit impliceert een moratorium op nieuwe vormen van alternatieve verloning en de herinvoering van deze bijdrage voor bestaande voordelen zoals de aandelenopties.
- De Europese richtlijn inzake loontransparantie moet omgezet worden om gelijke beloning voor mannen en vrouwen te bevorderen.

Werkvoorwaarden

Alle werknemers moeten genieten van een volwaardig werknemersstatuut en wettelijke garanties op werktijden, ook degenen die telewerken.

- Regel stages en studentenwerk via sociaal overleg op sectoraal niveau.
- Maak een einde aan onvrijwillig deeltijds werk en flexi-jobs die vaste contracten verdringen.
- **Stop met het aanmoedigen van overwerk en maak in plaats daarvan werk van collectieve arbeidsduurvermindering.**
- Het aantal wettelijke verlofdagen moet worden opgetrokken om geleidelijk tot **vijf weken betaald verlof** te komen.
- Belastend werk moet preventief aangepakt worden.
- Wie langdurig ziek is, moet begeleiding krijgen. Herintegratie naar werk moet vrijwillig blijven en in geen geval aanleiding geven tot sancties.
- Verplicht bedrijven om de principes van waardig werk te respecteren in hun hele toeleveringsketen (zorgplicht).
- Garandeer de naleving van de IAO-normen in handelsovereenkomsten, via sociale clausules.

Sociale zekerheid

De sociale zekerheid moet federaal blijven en steeds worden beheerd door de vakbonden en werkgevers (paritair). Wat de gezondheidszorg betreft, moeten we:

- deze behouden binnen de federale sociale zekerheid;
- een betere samenwerking tussen de verschillende overheidsniveaus aanmoedigen;
- ervoor zorgen dat de patiënt een centrale rol speelt in het hele zorgproces;
- de toegang tot de gezondheidszorg verbeteren en ongelijkheden wegwerken.

De financiering van de sociale zekerheid moet verstrekt worden, met name door:

- het afschaffen van verlagingen van werkgeversbijdragen, waarvan niet bewezen is dat ze bijdragen aan jobcreatie;
- een 'vergrijzingsdotatie';
- een progressieve algemene sociale bijdrage op alle vormen van inkomen.

Strijd tegen armoede

In de sociale zekerheid moeten alle sociale minima opgetrokken worden tot minstens 10% boven de armoedegrens.

- Werk aan de individualisering van sociale rechten: de **afschaffing van het statuut van samenwonenden** is dringend nodig. Samenwonenden moeten voortaan recht hebben op (hogere) uitkeringen op het niveau van alleenstaanden.
- Degressieve werkloosheidsuitkeringen horen niet thuis in onze sociale zekerheid. Wij eisen de definitieve afschaffing ervan.
- De welvaartsenveloppe moet binnen de voorziene tijd berekend worden (tegen midden september van even jaren) en volledig toegewezen worden aan het verhogen van de sociale uitkeringen.
- De uitkeringen voor tijdskrediet, verlof voor medische bijstand of ouderschapsverlof moeten hoger, onder meer voor alleenstaande ouders.
- Het leefloon moet minstens de Europese armoedegrens bereiken.

Pensioenen

De wettelijke pensioenleeftijd moet terug naar 65 jaar. Na een loopbaan van 40 jaar moet iedereen recht hebben op een volledig pensioen. Er moet meer rekening worden gehouden met belastend werk. Degenen die daar tijdens hun carrière mee te maken krijgen, moeten eerder met pensioen kunnen gaan, zonder inkomensverlies. We moeten ook:

- de loonplafonds voor de berekening van sociale uitkeringen verhogen;
- de vervangingsratio voor wettelijke pensioenen verhogen tot 75%, zoals reeds het geval is voor het gezinspensioen;
- periodes van tijdskrediet en pech in het leven (ziekte of werkloosheid) blijven gelijkstellen voor de pensioenberekening.

Rijkdom verdelen

Grote vermogens moeten rechtvaardiger bijdragen via een progressieve jaarlijkse vermogensbelasting (van 0,5% tot 2%) vanaf 1 miljoen euro (exclusief de eigen woning). Hiervoor is een vermogenskadaster nodig.

- Alle bedrijven moeten belasting betalen op hun winsten aan het tarief van 25%, en 35% op overwinsten;
- De personenbelasting moet progressiever zodat de lage lonen minder worden belast en de hoogste inkomens meer. De belastingschijven van 52,5% en 55% voor de hoogste inkomens moeten opnieuw ingevoerd worden;
- Er moet een einde gesteld worden aan de concurrentie tussen werknemers op vlak van sociale en fiscale bijdragen (bijv. flexi-jobs);
- Er moet werk worden gemaakt van een globalisering van de inkomens voor de berekening van de belastingen.

Klimaat

Een rechtvaardige transitie is alleen mogelijk via een versterkte inspraak van de vakbonden en via overlegde klimaatplannen op sectoraal en bedrijfsniveau.

- Investeer in collectieve infrastructuur zoals Infrabel en de NMBS.
- Creëer een publiek energiebedrijf.

België moet een ambitieuzer klimaatbeleid voeren om de agenda van de Europese top te halen, namelijk een vermindering van de CO₂-productie met minstens 61% tegen 2030 ten opzichte van 1990.

Sociaal overleg en vakbondsrechten

Arbeidsvoorwaarden en arbeidsorganisatie moeten steeds het resultaat zijn van sociaal overleg. Eerst op interprofessioneel niveau, dan op sectorniveau en ten slotte op bedrijfsniveau. Respect voor de sociale dialoog betekent:

- vakbondsvertegenwoordiging voor alle werknemers;
- vertegenwoordigers die beter geïnformeerd worden over de economische situatie en vooruitzichten;
- vertegenwoordigers die echt iets te zeggen hebben in alle fasen van een herstructurering.

Vakbondsacties en acties van het maatschappelijk middenveld moeten expliciet uitgesloten worden van het toepassingsgebied van het strafwetboek. Dwangsommen en andere vormen van gerechtelijke tussenkomst horen niet thuis in de beslechting van sociale conflicten.

Socialer en duurzamer Europa

Europa moet socialer en duurzamer. Dit vereist een bindende uitvoering van het actieplan van de Europese Pijler voor Sociale Rechten zodat sociaal beleid op gelijke voet geplaatst wordt met economisch beleid. Om dit te bereiken is het nodig om:

- de sociale dialoog te versterken, in het bijzonder met betrekking tot nieuwe vormen van werk, digitale transitie en klimaatverandering (Green Deal);
- sociale dumping en precariteit te bestrijden door het mandaat van de Europese Arbeidsautoriteit uit te breiden en er een echte Europese sociale inspectie van te maken;
- het Europees economisch beleid te hervormen door lidstaten budgettaire ruimte te geven om te investeren in hun sociale infrastructuur, publieke diensten en economische duurzaamheid;
- unanimiteit te vervangen door stemming met gekwalificeerde meerderheid als voorwaarde in dossiers rond fiscaliteit.

Inclusieve samenleving en sterke openbare diensten

- De nabijheid, toegankelijkheid en betaalbaarheid van openbare diensten moet voor iedereen gegarandeerd zijn. Digitale technologie mag de mens niet vervangen.
- Er moet massaal geïnvesteerd worden in openbare diensten. Ze moeten in staat zijn hun rol van sociale gelijkmaker te kunnen waarmaken.
- De diversiteit van onze samenleving moet beter weerspiegeld worden, ook in de bedrijven.
- **Een menselijke opvang van asielzoekers is noodzakelijk. Er is een kader nodig voor individuele regularisaties voor mensen zonder verblijfsvergunning.** Werknemers zonder papieren moeten gemakkelijker toegang krijgen tot een gecombineerde vergunning en een tijdelijk verblijfsrecht krijgen, zodat ze hun rechten voor de rechter kunnen doen gelden in geval van uitbuiting door hun werkgever.
- 8 mei moet weer een wettelijke feestdag worden ter nagedachtenis van de overwinning op het fascisme en extreemrechts.
- De doelstelling om minstens 0,7% van het bbp te besteden aan officiële ontwikkelingshulp moet steeds worden gerespecteerd.

10 WERVEN VOOR MEER SOLIDARITEIT EN GELIJKHEID

We worden geconfronteerd met grote maatschappelijke uitdagingen: toenemende ongelijkheid, klimaatontwrichting, aanvallen op onze sociale en democratische grondbeginselen. Het zijn uitdagingen die een sociaal en solidair antwoord vereisen.

Daarom kan er geen sprake zijn van deelname van extreemrechts aan de macht. Het cordon **sanitaire blijft noodzakelijk**.

Een nieuwe staatshervorming is geen prioriteit voor de bevolking. Ze zou onvermijdelijk de mechanismen van de federale solidariteit aantasten, zoals de sociale zekerheid, het arbeidsrecht, de loononderhandelingen en de arbeidsvoorwaarden. **In tegenstelling tot het concurrentiefederalisme dat we vandaag kennen, moet werk worden gemaakt van een federalisme gebaseerd op samenwerking en solidariteit.**

De dialoog moet een leidraad zijn in de besluitvorming. Respect voor en een **versterking van het sociaal overleg** zijn essentieel om tot solidaire oplossingen te komen.

De uitdagingen waarvoor we staan, vergen ook een Europees en internationaal antwoord.

1 | BETERE LONEN EN MEER KOOPKRACHT

- In lijn met de aanbeveling van de Internationale Arbeidsorganisatie, moet een volgende regering samen met de sociale partners het wettelijk kader hervormen waarop onze loonvorming is gebaseerd. Dit betekent een fundamentele hervorming van de **wet op het concurrentievermogen** (wet van '96). In deze hervorming moet de nadruk liggen op een correcte berekening van de loonmarge (rekening houdend met de verminderingen van de werkgeversbijdragen en de loonsubsidies) en op het herstellen van het indicatief karakter van de loonmarge.
- De toepassing van de **automatische indexerings** voor lonen en sociale uitkeringen zal steeds gegarandeerd worden. Bovendien moeten de sociale partners een aanvullend conventioneel systeem uitwerken om voor iedereen de automatische indexerings te garanderen ook in sectoren waar dit conventioneel nog niet voorzien is.
- Een nieuwe regering organiseert een breed maatschappelijk debat over de **verdeling van welvaart**. Al jaren lopen de lonen achter op de productiviteitsstijgingen. Het loonaandeel in de economie daalt, het winstaandeel stijgt. Bedrijven moeten worden aangezet om meer te investeren in opleiding, in onderzoek en ontwikkeling en in productinnovatie.
- Nergens worden ondernemingen sterker gesubsidieerd dan in België. Er moet een **kadaster** van deze **bedrijfssubsidies** (op alle niveaus) worden opgesteld. Bedrijven die zwaar gesubsidieerd worden, krijgen een verbod om dividenden op basis van deze subsidies uit te keren en er geldt een verbod op inkoop van eigen aandelen.
- Het interprofessioneel **minimumloon** moet versneld groeien naar onze doelstelling van 14 euro, waarbij we rekening houden met voorbije indexerings en reeds afgesproken verhogingen. Daarom moet het worden opgetrokken in de richting van 17 euro per uur, of 2.800 euro per maand. In ieder geval mag voor ons het minimumloon - conform de Europese aanbeveling in de richtlijn rond adequate minimumlonen - niet lager zijn dan 60% van het mediaanloon.
- **Gelijk loon voor gelijkwaardig werk v/m** moet niet louter een slogan maar een feit zijn. We eisen volledige loontransparantie in elk bedrijf, zowel in de publieke als in de privésector (omzetting van de Europese richtlijn). De loonkloofwet van 22 april 2012 moet versterkt worden en er moeten meer controles komen met toepassing van sancties. Wij vragen de invoering van gebruiksvriendelijke analyseformulieren van bezoldigingen en bescherming voor bemiddelaars en benadeelden.
- Een effectieve **prijzencontrole**. Het Prijzenobservatorium moet in staat zijn om volledige transparantie te verlenen omtrent de prijsvorming en de gehanteerde winstmarges op producten.
- **Openbare diensten** zijn de eerste koopkracht van burgers. De sluipende privatisering van o.a. de sector van de gezondheidszorg moet worden gestopt. De werkbaarheid van jobs in de openbare sector moet worden geëvalueerd en dit in het teken van herwaardering. De betaalbaarheid en de toegankelijkheid van openbare diensten moet voor iedereen gegarandeerd zijn. De digitale technologie mag de mens niet vervangen.

Op Europees niveau

- Een drastische hervorming van het Europees economisch beleid ('Economic Governance') is nodig. Het Europees macro-economisch beleid heeft sinds 2014 crisissen verergert in plaats van ze te stabiliseren door de nadruk te leggen op strikt budgettair beleid en nefaste structurele hervormingen van o.a. de arbeidsmarkt. Het nieuwe economisch beleid moet investeringen aanmoedigen en de nodige budgettaire flexibiliteit mogelijk maken. Sociale onevenwichten moeten, naast macro-economische onevenwichten via een nieuwe 'social imbalance' procedure meegenomen worden in de analyse van de sociaaleconomische situatie in de EU. De Europese sociale pijler moet een volwaardige plek krijgen naast het economisch bestuur.
- Een efficiënte strijd tegen sociale dumping via een aanpassing van de wetgeving en het wegwerken van de lacunes in de reglementering. Hiervoor eisen we een strikte omkadering van onderaanneming, het bannen van postbusfirma's en een versterking van de Europese Arbeidsautoriteit die moet uitgroeien tot een echte Europese sociale inspectie. Er moet ook werk gemaakt worden van sociaal rechtvaardige overheidsopdrachten.
- De richtlijn voor adequate minimumlonen en collectieve onderhandelingen moet op het niveau van de lidstaten snel en effectief uitgevoerd worden. Dit moet minimumlonen overal in de EU versterken en zorgen voor volwaardige systemen voor collectieve onderhandelingen in landen waar dit nog niet het geval is.
- Europese fondsen en subsidies aan lidstaten en bedrijven moeten onderworpen worden aan sociale voorwaarden. Ze moeten afhankelijk zijn van het naleven van de desbetreffende collectieve arbeidsovereenkomsten, nationale en EU-wetgeving en IAO-verdragen. Lidstaten moeten rapporteren hoe zij hier uitvoering aan geven in hun beleid van financiering- en staatssteun aan bedrijven.

2 | WERKBAAR WERK EN KWALITEITSVOLLE LOOPBANEN

- **Arbeidsflexibiliteit moet aan banden worden gelegd.** Geen flexibiliteit zonder collectieve arbeidsovereenkomst (interprofessioneel, sectoraal, bedrijf).
- Alle werknemers moeten een **volwaardig werknemersstatuut** hebben en de strijd tegen het gebruik van schijnzelfstandigheid moet worden opgevoerd. Werknemers van deelplatformen die orders geven, moeten worden erkend als werknemers in loondienst en dergelijke deelplatformen moeten worden uitgesloten van het toepassingsgebied van de regeling 'deel(platform)economie' (P2P-regeling van de wet-De Croo). We eisen bindende financiële sancties bij structurele overtredingen van de wet op uitzendarbeid en een beperking van het aantal contracten voor een uitzendkracht per gebruiker. De werkgevers die het werk bijna exclusief organiseren via deeltijdwerk moeten geresponsabiliseerd worden. We eisen ook een strikte toepassing van cao 35. Stages en studentenarbeid moeten sectoraal worden omkaderd. Er moet een einde komen aan flexi-jobs die contracten van onbepaalde duur verdringen.
- **Collectieve arbeidsduurvermindering** met behoud van loon en compenserende aanwervingen is een prioriteit voor het ABVV. Dit moet worden bevorderd door de werkgeversbijdragen aan de sociale zekerheid af te stemmen op de **norm van de 32-urenweek voor een voltijdse job**. Die beschouwen wij als de sociaal wenselijke werktijd. Dit biedt de mogelijkheid om volledige tewerkstelling te combineren met een hoge economische welvaart. **Het stimuleren van overwerk moet een halt worden toegeroepen.** De sociale bijdragen moeten de overgang naar die voltijdse 32 urenweek faciliteren. Bijvoorbeeld door hogere bijdragen voor overuren en een hervorming van de RSZ-korting om collectieve arbeidsduurvermindering te stimuleren (hogere forfaits, langere looptijd). Het aantal wettelijke verlofdagen moet worden opgetrokken om geleidelijk tot 5 weken betaald verlof te komen. Om aanwervingen in het kader van collectieve arbeidsduurvermindering mogelijk te maken, moet de loonnorm indicatief zijn en afgetoetst worden aan de loonevolutie per voltijds equivalent.
- Werkbaar werk moet de norm worden. **Belastend werk** moet voortaan beter worden geregistreerd, gerapporteerd en opgevolgd. Om dergelijke betere opvolging van belastend werk en uitstroom naar arbeidsongeschiktheid mogelijk te maken, vragen we de opname van de ISCO-code (=beroepsprofiel) in de kwartaalaangifte bij de RSZ (DmfA). Bedrijven die afwijken van de norm moeten financieel worden gesanctioneerd door een bijdrage te betalen aan werkbaarheidsfondsen.
- De schrijnende situatie in de sterk gesubsidieerde dienstenchequesector moet dringend aangepakt worden. De volgende middelen moeten aangewend worden: effectieve controle op de toepassing van de welzijnswet, bestrijden van psychosociale risico's, snelle en effectieve interne kanalen om problemen te melden (bijv. bij de FOD WASO), sensibiliseren van klanten, gestandaardiseerde contracten (of ev. verplichten onderdelen hiervan), meer nadruk op preventieve maatregelen, enz.
- Een overlegd preventiebeleid in sectoren en bedrijven moet voorkomen dat werken ziek maakt. Dit doel kunnen we bereiken door de controles op de toepassing van de welzijnswet op het terrein te versterken.
- Wie **langdurig ziek** is moet meer begeleiding krijgen en mag niet gestraft worden. Terug-naar-werk-trajecten moeten vrijwillig blijven.

Het vrijwillig karakter kan worden bereikt door:

- . doeltreffende informatiecampagnes van de overheid over het algemeen kader en de rol van elke actor en hun mogelijke dwangmiddelen (wie is en wat is de rol van de arbeidsarts, de adviserend arts, de terug-naar-werk coördinator, de bedrijfsverpleegkundige, de controlegeneeskunde, de verzekeringsgeneeskunde). Zonder informatie kan de werknemer de ontvangen briefwisseling opvatten als extra druk om terug aan het werk te gaan, terwijl dat niet noodzakelijk het doel is;
- . instrumenten te ontwikkelen binnen de FOD over de monitoring van arbeidsongeschiktheid (voor een toekomstige evaluatie);
- . op korte termijn een evaluatie te maken van de sancties en de doeltreffendheid ervan, waarbij de sociale gesprekspartners betrokken worden;
- . een online-instrument op te stellen waarmee het inkomen kan worden geëvalueerd in geval van een geleidelijke terugkeer naar het werk;
- . werknemers die arbeidsongeschikt zijn en met toestemming van de adviserend geneesheer van het ziekenfonds weer gedeeltelijk willen gaan werken, toe te laten onder goede voorwaarden te kunnen terugkeren op de arbeidsmarkt. Daartoe moeten zij hun loon uit deze toegestane gedeeltelijke activiteit kunnen combineren met een deel van hun arbeidsongeschiktheidsuitkering berekend met inachtneming van hun inkomensniveau. En niet, zoals thans het geval is, met alleen het toegestane arbeidsvolume in acht te nemen. De resterende arbeidsongeschiktheidsuitkering voor mensen met een laag inkomen zou hoger moeten zijn dan voor mensen met een hoog inkomen uit toegestane arbeid. Alle werknemers die toegestane deeltijdarbeid willen verrichten, moeten op een waardige manier kunnen leven.
- **De wettelijke garanties inzake arbeidstijd** (duur, uurrooster, rusttijden, pauzes, verbod op nacht- en zondagsarbeid) moeten voor alle werknemers gelden. De wettelijke uitsluitingen voor thuiswerkers (wat een impact heeft voor telewerkers) en personen met een vertrouwenspositie (wat een impact heeft voor hun recht op deconnectie) moeten dus worden opgeheven via een wijziging van de Arbeidswet van 16 maart 1971 en via herziening van het KB van 10 februari 1965 tot aanwijzing van de personen die met een leidende functie of met een vertrouwenspost zijn bekleed. Het begrip 'leidinggevend personeel' moet beter omkaderd en restrictief geïnterpreteerd worden. Het begrip 'kaderpersoneel' mag niet worden gebruikt om bepaalde werknemers uit te sluiten van bescherming m.b.t. de arbeidstijd.
- . Een objectief, betrouwbaar en toegankelijk arbeidstijdregistratiesysteem moet in België ingevoerd worden, overeenkomstig het arrest van het Europees Hof van Justitie van 14 mei.

Op Europees niveau

- Kwaliteitsvol werk moet een sleutelement vormen in de oriëntering en de evaluatie van het tewerkstellingsbeleid van de lidstaten, meer bepaald in het kader van het Europees semester.
- Uitvoeren van de overeenkomst van de Europese sociale gesprekspartners over telewerken en het recht op deconnectie.
- Eisen dat er een einde komt aan onbetaalde stages in de EU.

3 | EEN STERKE

SOCIALE ZEKERHEID

a. Financiering sociale zekerheid

- Versterking van de financiering via **sociale bijdragen**.
- De verlagingen van de patronale sociale zekerheidsbijdragen moeten veel gericht en beter gecontroleerd worden om werkelijk de rol waar te maken die ze geacht worden te vervullen. Wat de 'plus één'-plannen betreft, vragen wij dat deze beperkt worden in tijd en bedrag, zoals aanbevolen door de sociale gesprekspartners in het beheerscomité van de RSZ. Alle verminderingen van de werkgeversbijdragen voor de sociale zekerheid moeten regelmatig worden gecontroleerd (door de RSZ, het Planbureau en het Rekenhof).
- We moeten voorkomen dat patronale bijdrageverlagingen en andere verminderingen de aandeelhouders ten goede komen. Ze kunnen alleen worden getolereerd als ze een positief effect hebben op de werkgelegenheid. Bij een negatieve evaluatie moeten ze onmiddellijk worden stopgezet en teruggevorderd. Het gebruik van deze verminderingen moet dus beter opgevolgd worden en de RSZ moet misbruiken sanctioneren. Bovendien is een verhoging van de sociale werkgeversbijdragen niet uitgesloten.
- **Moratorium op nieuwe vormen van alternatieve verloning**, bestaande alternatieve verloning verplicht aangeven in de DmfA en aandelenopties (warrants) opnieuw onderwerpen aan sociale bijdragen. Daarenboven is een **globale evaluatie** van de **alternatieve verloning** noodzakelijk. Op langere termijn moeten alle verloningsvormen aan dezelfde sociale bijdragen onderworpen zijn, zo stellen we de financiering van de sociale zekerheid veilig.
- **Gelijke pensioenrechten voor zelfstandigen moeten gepaard gaan met gelijke pensioenbijdragen**. Zo komen we tegemoet aan de kritieken geuit van de OESO en de Raad van State.
- Invoering van een specifieke overheidsdotatie, een '**vergrijzingsdotatie**', om de kosten van de vergrijzing in de pensioenen en de ziekteverzekering te helpen dragen.
- De bijzondere bijdrage sociale zekerheid (BBSZ) vervangen door een **algemene sociale bijdrage (ASB)**. De ASB moet progressief zijn en geheven worden op individuele inkomsten uit arbeid en vermogen.
- Sociale zekerheid en werkgelegenheidssteun via financieringsmechanismen: er moet een debat worden gevoerd over een **baangarantie en de financiering** daarvan. De overheid moet garant staan voor kwaliteitswerk voor werkzoekenden die het moeilijkst hebben. Er moeten lokale werkgelegenheidsinitiatieven genomen worden waarbij de verschillende overheidsniveaus moeten samenwerken. Hierbij zou de sociale zekerheid een instrument kunnen zijn, mits de operatie budgetneutraal is (besparingen in de werkloosheidsuitkeringen dankzij het scheppen van banen, extra inkomsten aan sociale bijdragen gelinkt aan deze nieuwe banen, enz.) en op voorwaarde dat de gecreëerde banen van goede kwaliteit zijn en niet afglijden naar gemeenschapsdienst! Dergelijke initiatieven moeten ook bijdragen tot de versterking van de openbare diensten.
- De reële versterking (en niet alleen het vervangen van uittredingen) van de inspectiediensten, zowel wat betreft personeel als financiële middelen die ten minste moeten worden verdubbeld. Deze verhoging is geen kostenpost, maar veeleer een overheidsinkomst die moet bijdragen tot de financiering van de sociale zekerheid.

b. Sociale rechten

- Ons socialezekerheidsstelsel wordt hoofdzakelijk door de werknemers gefinancierd via de sociale bijdragen (die hun gesolidariseerd uitgesteld loon vormen). Dit stelsel garandeert een levensstandaard in geval van inkomensverlies, met name door de koppeling van de uitkeringen aan de welvaart. Ons socialezekerheidsstelsel moet echter ook een dam zijn tegen armoede.
- Onze prioriteiten om dit te bereiken:
 - . verhoging van de loonplafonds waarop de sociale uitkeringen worden berekend;
 - . **verhoging van alle minima tot ten minste 10% boven de armoedegrens;**
 - . gegarandeerde minimumbedragen voor arbeidsongeschiktheid in de eerste en tweede maand (nu pas vanaf de derde maand);
 - . **definitieve afschaffing van de degressiviteit van de werkloosheidsuitkeringen;**
 - . uitbreiding van en hogere uitkeringen voor tijdskrediet en ouderschapsverlof voor een beter evenwicht werk-privé, verplichte opname van geboorteverlof en de uitbreiding ervan naar 15 weken, geen inkomensverlies bij moederschapsrust;
 - . **extra steun voor alleenstaande ouders**, namelijk via nieuwe rechten en hogere uitkeringen onder andere bij ouderschapsverlof, zorgverlof en tijdskrediet;
 - . jongeren een betere toegang verschaffen tot de **inschakelingsuitkering** (versoepeling leeftijdsvoorwaarde, onbeperkt in de tijd) en tot hogere uitkeringen;
 - . snellere toegang tot ziekte uitkeringen. Concreet door de wachttijd van een jaar te verkorten tot 6 maanden;
 - . **hogere uitkeringen voor langdurig zieken**, namelijk via een hervorming van de begrippen ‘reguliere’ en ‘niet-reguliere’ werknemers, zodat meer sociaal verzekerden als reguliere werknemers kunnen worden beschouwd en recht hebben op behoorlijke ziekte-uitkeringen;
 - . **afschaffing van het statuut van samenwonenden** dat zeer onrechtvaardig is en mensen in armoede stort, wat onaanvaardbaar is. In de sociale zekerheid betekent dit dat de uitkeringen waar alleenstaanden recht op hebben ook aan samenwonenden worden toegekend, zowel wat betreft de werkloosheidsuitkering als de ziekte-uitkering. Deze uitkeringen moeten bovendien allemaal opgetrokken worden;
 - . **betere bescherming van de slachtoffers van arbeidsongevallen**, van wie de rechten moeten worden gewaarborgd. Wij pleiten voor een vereenvoudiging van de erkenning van slachtoffers.
 - . hervorming van de wetgeving inzake **beroepsziekten**, met name de begrippen ‘beroepsrisico’ en ‘rechtstreeks en bepalend oorzakelijk verband’, om te zorgen voor een betere schadevergoeding voor de slachtoffers en om beter rekening te houden met de genderpariteit.
 - . verhoging van de **inschakelingsuitkeringen**, ten minste tot de Europese armoedegrens.
- Dat vergt, naast een bijkomende inspanning via algemene middelen, een **integraal behoud van de welvaartsenveloppe**. De besteding van die welvaartsenveloppe moet losgekoppeld worden van het interprofessioneel loonoverleg. Bij gebrek aan advies van de sociale gesprekspartners tegen 15 september van de even jaren, moet de wet voorzien in een automatische toepassing van de wettelijke parameters.

- Pensioenen

- . Versterken van het wettelijk pensioen via repartitie (eerste pijler) is de prioriteit.
- . Aangezien de gezonde levensverwachting stagneert wil het ABVV dat de **pensioengerechtigde leeftijd teruggebracht wordt op 65 jaar** en dat werknemers na een **loopbaan van 40 jaar** recht hebben op een **volwaardig pensioen** (pensioenberekening in 40-sten).
- . Het ABVV eist dat werknemers met **belastend werk** eerder met pensioen kunnen gaan. Deze vroegere uitstap mag geen vermindering van het pensioenbedrag inhouden. De federale regering moet hiervoor de nodige middelen voorzien, de sociale gesprekspartners beslissen over de precieze besteding. Het ABVV vraagt tevens een betere registratie onder meer door de ISCO-code (= beroepsprofiel) toe te voegen aan de kwartaalaangifte bij de RSZ (DmfA).
- . De pensioenen van ambtenaren (overheidsdiensten) dienen als referentie voor de werknemerspensioenen.
- . **De vervangingsratio van de wettelijke pensioenen moet omhoog.** De Belgische pensioenen zijn bij de laagste in Europa. Wij wensen werknemers uitzicht te bieden op een vervangingsratio van 75%, zoals voor het gezinspensioen. De berekeningsplafonds van werknemers en zelfstandigen moeten geharmoniseerd worden.
- . **Deeltijders moeten een betere toegang krijgen tot het gewaarborgd minimumpensioen.** Via het zogenaamd 'soepel criterium' worden de deeltijders (vaak vrouwen) immers benadeeld. Volgens een arrest van het Europees Hof van Justitie (zaak Villar Láz, 8 mei 2019) vormt een ongelijke behandeling van deeltijders een onrechtstreekse discriminatie op basis van geslacht.
- . Wij willen **gelijkstellingen voor het pensioen** van alle vormen van tijdskrediet, thematische verloven, ziekte en werkloosheid.

- Gezondheidszorg

- . **De gezondheidszorg moet deel blijven uitmaken van onze sociale zekerheid.** De financiering ervan moet op de grootst mogelijke schaal worden georganiseerd, d.w.z. op federaal niveau. Iedereen moet over dezelfde kwaliteitsvolle gezondheidszorg kunnen beschikken, ongeacht de verblijfplaats in België.
- . Een overheveling van nieuwe bevoegdheden en nieuwe middelen aan de deelstaten is niet aan de orde. Een evaluatie van de zesde staatshervorming en van het huidige organisatiemodel van de gezondheidszorg is evenwel noodzakelijk. Een herfederalisering van reeds overgehevelde bevoegdheden mag in dit debat niet uitgesloten worden. Een sterke interfederale coördinatie is in elk geval noodzakelijk en de rol van de interprofessionele vakbonden moet op alle niveaus verzekerd worden. Het debat over de organisatie van ons stelsel van gezondheidszorg moet uitgaan van een geïntegreerde visie op gezondheidszorg. De patiënt moet centraal staan in het zorgtraject, van begin tot eind. Dit impliceert onder meer dat er meer samenwerkingsakkoorden gesloten moeten worden binnen en tussen de verschillende niveaus (lokaal, subregionaal, regionaal en federaal).
- . Er moet voortaan voorrang verleend worden aan hervormingen gericht op het verbeteren van de gezondheidszorg, zoals ongelijkheden wegwerken en de toegang tot de zorg verbeteren (bijv. door een automatische toekenning van het statuut begunstigde van een verhoogde tegemoetkoming), zoals het herzien van de financiering (ziekenhuizen, artsen), en het beter inspelen op nieuwe noden en op de uitdaging van een vergrijzende bevolking.
- . Wij vragen snel de **volledige depenalisering van abortus** en de versoepeling van de voorwaarden (van 12 naar 20 weken en afschaffing bedenktijd van 6 dagen) zodat vrouwen in alle veiligheid de juiste zorgen kunnen krijgen in eigen land.

c. Organisatie van de sociale zekerheid

- **Behoud van het federaal karakter en paritair beheer van de sociale zekerheid.** De interpersoonlijke solidariteit op federaal niveau verdient de voorkeur, net omwille van de schaalearde effecten en de risicospreiding.
- De organismen en instellingen van de sociale zekerheid (overheids- en uitbetalingsinstellingen) moeten over voldoende werkings- en investeringsmiddelen beschikken om hun opdrachten van algemeen belang op een kwalitatieve manier te kunnen uitvoeren.
- De middelen voor de sociale inspectiediensten (werkingsmiddelen, personeel) moeten verdubbeld worden. De sancties voorzien in het sociaal strafwetboek moeten aangescherpt worden.

Op Europees niveau

- **Europa moet socialer worden, met inbegrip van sociale zekerheid.** Dit zijn onze prioriteiten:
 - . De **sociale dimensie** moet een prominente plaats krijgen in het **Europese semester**. Sociale doelstellingen, zoals armoedebestrijding of adequate pensioenen, moeten evenwaardig zijn met de objectieven qua budget en competitiviteit.
 - . **Toegang tot sociale zekerheid voor alle werknemers.** De EU moet ervoor zorgen dat alle werknemers, ongeacht hun statuut, recht hebben op goede sociale zekerheid. Een vlotte uitwisseling van gegevens tussen de administratieve instanties in de lidstaten is essentieel. De lidstaten moeten zorgen voor voldoende overheidsinvesteringen in de gezondheidszorg en voor sterke overheidsdiensten.
 - . Een **gecoördineerde bestrijding van armoede**, met inbegrip van kinderarmoede en armoede bij eenoudergezinnen (meestal vrouwen met kinderen). Wij eisen de invoering van een passend **minimuminkomen** in elke lidstaat, zoals bepaald in de onlangs aangenomen Europese aanbeveling.
- België moet op internationaal niveau ijveren voor een **universele sociale bescherming**. De samenwerkingsprogramma's inzake sociale bescherming moeten de capaciteit versterken van de partnerlanden om die bescherming zelf te financieren. Dit betekent ook het formaliseren van hun economieën. Onze politieke verantwoordelijken moeten op nationaal, Europees en internationaal niveau in die zin handelen (Wereldfonds voor sociale bescherming).

4 | RECHTVAARDIGE FISCALITEIT

- **Alle belastingen moet progressiever worden.** De progressiviteit moet ook worden hersteld via een globalisering van alle inkomens, zowel de inkomens uit arbeid als inkomens uit kapitaal (inclusief inkomsten die vandaag onbelast zijn zoals meerwaarde op roerend en onroerend goed).
- Om de mondialisering mogelijk te maken is het noodzakelijk dat **alle inkomsten, ongeacht hun aard en oorsprong, gekend en dus transparant** zijn. Dit houdt onder meer in dat de **strijd tegen belastingontduiking en belastingparadijzen** opgevoerd moet worden. Het is van essentieel belang dat alle financiële transacties naar belastingparadijzen bij de overheid aangegeven worden door de financiële instelling via welke deze transacties verlopen.
- In de **personenbelasting** moet de **belastingvrije som** voor de lage en middeninkomens worden opgetrokken. Voor de hoogste inkomens moeten opnieuw de **hoogste belastingschijven** worden ingevoerd, te beginnen met de schijven van 52,5 en 55%.
- De **herziening van de afwijkende regelingen** in de personenbelasting en in de sociale zekerheid die leiden tot **concurrentie** tussen werknemers wat betreft het niveau van de (fiscale en sociale) bijdragen. Dit impliceert o.a. een reorganisatie van de stelsels voor studenten, flexi-jobs, in de platformeconomie ...
- **Bestrijden van de vervennoetschappelijking.** In feite zouden alle vormen van verloning van arbeid (ongeacht het statuut, de benaming of de rechtsvorm van de vennootschap) op dezelfde manier belast moeten worden. Om de massale vervennoetschappelijking louter om fiscale redenen te voorkomen, moet er een reeks strenge maatregelen genomen worden, waaronder op zijn minst een verhoging van de minimum inkomensdrempel die een bedrijfsleider aan zichzelf moet betalen om in aanmerking te komen voor de preferentiële belastingregeling voor kmo's.
- **Alle bedrijven moeten belasting betalen op hun winsten.** Normale winsten of 'courante winsten' zouden belast blijven tegen het normale tarief van de vennootschapsbelasting, momenteel 25%. **Buitensporige winsten of overwinsten** daarentegen zouden aan een speciale heffing onderworpen worden tegen een **hoger tarief van 35%**. De opbrengst hiervan kan dan gebruikt worden voor een solidariteitsfonds tussen ondernemingen om de transitie te financieren waarmee bepaalde ondernemingen/sectoren geconfronteerd worden. **Overwinsten in het kader van de handel in CO₂-uitstootrechten zijn voorbeeld van de praktijken die we moeten tegengaan.** Op die manier zou de vennootschapsbelasting een progressieve belasting worden en zouden ondernemingen met betere resultaten de ontwikkeling van andere ondernemingen kunnen steunen (toepassing van het beginsel dat "de breedste schouders de zwakste helpen"). Tegelijkertijd moet België de EU-richtlijnen omzetten die de uitvoering van de minimumbelasting voor multinationals op 15% moeten garanderen. En dit zonder toe te geven aan de chantage over werkgelegenheid door sectoren die hieraan onderworpen zouden worden en compenserende maatregelen eisen van de lidstaten.
- **Vermogenden** moeten eindelijk een fair deel bijdragen. We eisen de instelling van een **vermogenskadaster** en een **jaarlijkse progressieve belasting (0,5%- 2%) op vermogens vanaf 1 miljoen euro**, exclusief de eigen gezinswoning. Deze belasting zou dus 0,5% bedragen vanaf een netto vermogen van €1 miljoen, geleidelijk oplopend tot 2% vanaf een netto vermogen van bijvoorbeeld €10 miljoen.

Op Europees (en internationaal) niveau moet België zich inzetten om meer fiscale rechtvaardigheid te bewerkstelligen en wel via:

- Het invoeren van een financiële transactietaks (FTT);
- De vervanging van unanimiteit door gekwalificeerde meerderheid voor fiscale dossiers;
- De invoering van een gemeenschappelijke belastbare basis voor ondernemingen in de EU (de CCCTB of 'Common Consolidated Corporate Tax Base');
- Een Europese minimumbelastingvoet van 25% in de vennootschapsbelasting;
- Een effectieve minimumbelasting van 25% op multinationals op mondiaal niveau (OESO pijler II);
- De versterking van de strijd tegen belastingontduiking;
- Een kader om de superwinsten van fossiele multinationals ('de olie- en aardgasmajors') af te romen;
- Een rechtvaardige fiscaliteit op Europees niveau die de nodige sociale investeringen bevordert die de digitale en groene transitie rechtvaardig doen verlopen.

5 | EEN RECHTVAARDIGE TRANSITIE EN KLIMAAT- RECHTVAARDIGHEID

- België moet een ambitieuzer klimaatbeleid voeren. Het moet **minstens de Europese klimaatdoelstelling evenaren**. Alle entiteiten moeten daarbij hun verantwoordelijkheid opnemen. Van bedrijven mag verwacht worden dat ze meer innoveren en investeren in technieken die de CO₂-uitstoot verminderen en perspectief bieden op kwaliteitsvolle tewerkstelling.
- Zoals aanbevolen door de IAO moet rechtvaardigheid daarbij centraal staan. Daarom moet er een **Nationale Commissie voor een Rechtvaardige Transitie** worden opgericht. Die moet vertegenwoordigers van werknemers, werkgevers en het middenveld samenbrengen, met een tweeledige opdracht: een diagnose maken van de situatie in België en praktische aanbevelingen verstrekken aan de ministers.
- Er moet een wettelijk kader komen dat binnen elk paritair comité **een sociale dialoog over rechtvaardige transitie** opstart. Hier kunnen de klimaatplannen- en verplichtingen van de sector worden besproken, evenals de impact op de betrokken werknemers. De comités moeten ondersteund worden door academische expertise en door de overheidsdiensten, en alle stakeholders (milieubeweging ...) consulteren.
- Er moet een **wettelijk kader** komen dat **werknemers nieuwe rechten** geeft (in termen van informatie en beslissingbevoegdheid) over de effecten van de overgang naar een klimaatneutrale economie en het productieproces van de onderneming. Er moet een ecologische balans worden opgesteld en een jaarlijks rapport met informatie over de ecologische impact van het bedrijf. De klimaatplannen van het bedrijf moeten het voorwerp uitmaken van sociaal overleg.
- Er moet een **publiek energiebedrijf** worden opgericht, dat onder meer de nieuwe en oude windmolenparken op zee in publieke handen houdt/neemt (met een klein coöperatief aandeel), investeert in zonneparken en wijk per wijk zonnepanelen legt, investeert in batterijparken, en een rol kan spelen bij de uitvoering van een industrieel beleid (bijvoorbeeld bij de productie van hoogwaardige en circulaire zonnepanelen en batterijen).
- De discussies over het **Sociaal Klimaatfonds**, dat volgens de Europese planning van start moet gaan in 2026, moeten zo snel mogelijk starten. **Vakbonden, milieuorganisaties en armoedeorganisaties moeten een centrale rol krijgen** in de discussies over de besteding van de middelen om de energie-, mobiliteits- en huisvestingsarmoede terug te dringen. De Europese middelen die België kan besteden moeten aangevuld worden met federale middelen, om op voldoende grote schaal te kunnen werken.

Op Europees niveau

- De Green Deal moet versterkt én rechtvaardiger gemaakt worden. Enerzijds moet het ambitieniveau stijgen: tegen 2030 moet de uitstoot van broeikasgassen dalen met minstens 60% in vergelijking met het niveau van 1990, tegen 2040 met minstens 90%. Anderzijds moet rechtvaardigheid centraal staan in het klimaatbeleid met juridische instrumenten die de rechtvaardige transitie voor werknemers en het “leave no one behind” principe versterken en verankeren.
- Er moet een IAO-norm komen om de rechtvaardige transitie juridisch te verankeren op mondiaal niveau. De EU moet hierin het voortouw nemen.
- Klimaatambitie mag niet leiden tot delocalisatie naar landen met een minder ambitieus klimaatbeleid. De groene industrie die nodig is voor het halen van de klimaatdoelstellingen moet met een industrieel beleid verankerd worden binnen de EU. Daarnaast moet de effectiviteit van de koolstofgrensheffing (CBAM) nauwkeurig gemonitord worden.

6 | MEER OVERHEIDS- STURING EN STERKE OPENBARE DIENSTEN

- Het spoor moet een centrale plaats krijgen in het personenvervoer in België. Daarvoor moeten de **investerings- en werkmiddelen van de NMBS en Infrabel verhoogd** worden. Er moet een prijsbevrozing komen tot 2030, met compensatie van de NMBS door de overheid. De federale overheid moet ook een leidende rol spelen in de tarief-, ticket- en aanbodintegratie van de NMBS met alle regionale openbaarvervoersmaatschappijen (MIVB, De Lijn, TEC). Bovendien mag het spoor niet geliberaliseerd en geprivatiseerd worden: er moet zo snel mogelijk gekozen worden voor het voortzetten van het spoorvervoer als openbare dienst in 2033 (via een 'direct award').
- De **liberalisering van de energielevering** moet in vraag worden gesteld. Er moet een publieke energieleverancier worden opgericht, die op termijn naast coöperatieve energieleveranciers de enige leverancier moet worden. Daarnaast moeten de burgers steeds de mogelijkheid krijgen om een contract met een vaste prijs aan te gaan bij de publieke leverancier.
- Er moet een **paritaire Nationale Investeringsraad** worden opgericht. Met de steun van experts en middenveldorganisaties moet deze raad controle uitoefenen op het overheidsinvesteringspeil, de keuze van investeringsprojecten van de federale regering en de uitvoering van de projecten.
- De bank **Belfius moet 100% publiek blijven** en het mandaat krijgen om een speerpunt te worden in een **sociaalecologische investeringsgolf**. De Nationale Investeringsraad moet daarover enkele algemene richtlijnen bepalen, net als over de vergroening en democratisering van de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij (FPIM).
- Er moet opnieuw **massaal geïnvesteerd** worden in **openbare diensten**. Ze moeten in staat zijn hun rol van sociale gelijkmaker nog meer te kunnen waarmaken: via voldoende werkbudget en beter toegankelijke en bereikbare (basis)diensten, rekening houdend met de digitale kloof in onze samenleving. De openbare diensten, zoals de hulpdiensten, moeten ook in staat worden gesteld om de gevolgen van klimaatopwarming efficiënt op te vangen.
- De slagkracht van de **sociale inspectie** moet versterkt worden via een **verdubbeling van het personeelsbestand en de sancties**. Die extra aanwervingen moeten bij prioriteit gericht worden op het bestrijden van door werkgevers en criminele netwerken georganiseerde sociale dumping in sectoren gevoelig voor sociale dumping, zoals de transportsector, de vleesverwerkende nijverheid, de bouw.
- Wij vragen significante investeringen voor meer collectieve diensten zoals betaalbare, toegankelijke en kwaliteitsvolle kinderopvang en zorginfrastructuur.
- Er moet een kader komen om de uitbesteding van openbare diensten en de invloed van de consultingindustrie op de openbare diensten terug te dringen. Daarom moet er een audit komen van het Rekenhof naar de uitbesteding in het verleden, en moet er een grotere ex ante controle komen op consultingopdrachten in de toekomst.

Op Europees niveau

- Het vierde spoorwegpakket moet gewijzigd worden, zodat het makkelijker wordt voor de lidstaten om het spoor als openbare dienst te organiseren in plaats van liberalisering als norm te beschouwen.
- De Europese energiemarkt moet herzien worden. Energie moet beschouwd worden als een openbare dienst en een recht, in plaats van een marktproduct. Er moet meer overheidscontrole komen over de prijszetting in de sector, waarbij de prijzen voor het bedrijfsleven op EU-niveau geharmoniseerd moeten worden.
- Door een rechtvaardige Europese fiscaliteit en publieke investeringen dienen de openbare diensten verder uitgebouwd en versterkt te worden. Ze staan garant voor gelijke toegang tot rechten en voor de uitoefening van die rechten.
- Ze vormen daarmee ook de primaire 'collectieve' koopkracht van alle werknemers en burgers die broodnodig is in deze tijden van hoge inflatie en hoge prijzen van basisbehoeften.
- Dat vereist een voldoende financiering zodat alle inwoners toegang hebben tot dienstverlening van goede kwaliteit. De gezondheids crisis is immers een economische crisis geworden en deed de overheidstekorten en de overheidsschuld toenemen.

7 | MEER VAKBONDS- INSPRAAK

- **Alle werknemers moeten een syndicale vertegenwoordiging hebben.** Dit betekent: een afgevaardigde vanaf 5 werknemers, een comité vanaf 20 werknemers en een ondernemingsraad vanaf 50 werknemers.
- Werknemers bij **onderaannemers** moeten **nauwer betrokken** worden, zeker bij bedrijfsherstructureringen, via de oprichting van een gemeenschappelijk overlegorgaan voor economisch afhankelijke ondernemingen.
- Om de economische democratie in de ondernemingen te versterken, moet het KB van 1973 houdende reglementering van de economische en financiële inlichtingen te verstrekken aan de ondernemingsraden, worden verbeterd. De economische en financiële inlichtingen moeten de werknemersvertegenwoordigers in staat stellen de onderneming te situeren binnen de groep waarvan zij deel uitmaakt, verwante dochterondernemingen, holdings, enz. Het is belangrijk om het KB te verbeteren zodat de afgevaardigden over hefboomen beschikken om zicht te hebben op arbeidsvoorwaarden, (cascade-)onderaanneming, enz. Ook moeten sancties in het KB opgenomen worden voor het geval het KB (geheel of gedeeltelijk) niet nageleefd wordt. Zonder sancties is de wetgeving niet effectief. Bovendien eist het ABVV al jaren dat de werknemersvertegenwoordigers een beroep kunnen doen op externe expertise, vooral in het kader van herstructureringen met een impact op de arbeidsvoorwaarden en de werkgelegenheid.
- **Ondernemingsraden** moeten een **bevoorrechte plaats** worden om te praten over een **rechtvaardige transitie** in de bedrijven. Wij pleiten voor een juridisch kader dat de sociale dialoog over de rechtvaardige overgang binnen de ondernemingsraden en de comités voor preventie en bescherming op het werk mogelijk moet maken. Dit ten einde **werknemers nieuwe rechten** toe te kennen m.b.t. een meer ecologisch productieproces van de onderneming en hen **meer controle** te geven over hun job en **arbeidsvoorwaarden** (zie hiervoor punt 5).

Op Europees niveau

- Een verbetering van de Europese richtlijn inzake Europese ondernemingsraden en controle op het naleven van deze richtlijn.

8 | RESPECT VOOR

SYNDICALE VRIJHEDEN

- Volledig voldoen aan de internationale verplichtingen, meer bepaald de verplichtingen die voortvloeien uit de IAO-verdragen, het Europees Sociaal Handvest en het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens, met betrekking tot de vakbondsvrijheid.
- Zorgen voor de vertegenwoordiging van alle werknemers door het democratisch deficit in de kmo's te bestrijden. De **drempels voor de oprichting van ondernemingsraden en comités voor preventie en bescherming op het werk moeten absoluut herzien worden.**
- **Misbruik sanctioneren:** elke schending van de wetgeving over informatie en raadpleging moet doeltreffend worden bestraft. Elke vorm van druk op werknemers om zich niet kandidaat te stellen voor sociale verkiezingen moet strafbaar worden gesteld.
- Evenzo moeten de **sociale overlegprocedures in de openbare sector automatisch en systematisch nageleefd** worden.
- **Recht op re-integratie** voor werknemersvertegenwoordigers (bij ontslag).
- Voor grote bedrijven moet de **forfaitaire vergoeding** die werkgevers moeten betalen in geval van vakbondsdiscriminatie (momenteel 6 maanden brutosalaris) **verhoogd** worden om daadwerkelijk een afschrikkend effect te hebben.
- Vakbondsacties moeten uitdrukkelijk **uitgesloten worden van het toepassingsgebied van de antiterrorismewetgeving, de gemeentelijke administratieve sancties en het gehele strafwetboek**, meer bepaald artikel 406 van het strafwetboek betreffende 'kwaadwillige belemmering van het verkeer', dat momenteel door werkgevers en rechters wordt gebruikt om vakbondsacties te veroordelen, terwijl het destijds de bedoeling van de wetgever was dat vakbondsorganisaties niet onder dit artikel zouden vallen.
- Ook **het preventieve verbod op betogen moet afgeschaft worden**, evenals de nieuwe strafrechtelijke sanctie overwogen voor het **gerechtelijk verbod op deelname aan een protestbijeenkomst.**
- **Intrekken van de wetgeving over de invoering van minimumdienstverlening** in openbare diensten en overheidsbedrijven, die een ernstige belemmering vormt voor het stakingsrecht en een aanzienlijke rem zet op de sociale dialoog.
- **Dwangsommen en andere vormen van gerechtelijke tussenkomst horen niet thuis** in een collectief arbeidsconflict. Eenzijdige procedures zonder de mogelijkheid voor de vakbond om eigen argumenten te formuleren zijn een rechtsstaat onwaardig en zouden verboden moeten worden in overeenstemming met de bepalingen van het Europees Sociaal Handvest.

9 | EUROPESE EN INTERNATIONALE SOLIDARITEIT

- Naleven van de doelstelling van 0,7% van het bbp voor officiële ontwikkelingshulp, waarbij het initiatiefrecht en de financiering van de actoren gewaarborgd worden en de mechanismen voor de samenhang van het beleid inzake ontwikkelingssamenwerking versterkt worden.
- Om sociale dumping op mondiaal niveau te bestrijden:
 - . Een **importheffing** gebaseerd **op de naleving van internationaal afgesproken arbeidsnormen**, naar analogie met een koolstofheffing aan de grenzen van Europa;
 - . In handelsverdragen/preferentiestelsels **sociale clausules** opnemen die voorzien in effectieve sancties bij het schenden van IAO-normen, maar vooral onafhankelijke en transparante mechanismen om vakbonden in staat te stellen deze clausules te 'activeren';
 - . De **regels voor socialezekerheidsbijdragen voor gedetacheerde werknemers herzien**, zodat het gebruik van detachering niet langer uitsluitend wordt ingegeven door financiële prikkels voor bedrijven.
- De steun die (Belgische en Europese) financiële instellingen en instellingen voor ontwikkelingssamenwerking toekennen ten gunste van bedrijfsinvesteringen in het buitenland (subsidies, leningen en waarborgen) moet sterker omkaderd worden om de endogene ontwikkeling van de betrokken landen te waarborgen. De **zorgplicht** die aan deze steun verbonden is, moet worden versterkt en de vakbonden moeten daarbij specifiek betrokken worden. Er moeten economische gevolgen zijn (stopzetting van de steun, terugbetaling, boetes) wanneer deze zorgplicht niet wordt nageleefd. Vrijwaringsclausules moeten steun verhinderen aan landen die de IAO-verdragen over sociale dialoog ernstig schenden.
- Elke wetgeving inzake verplichte zorgplicht moet gericht zijn op ondernemingen met een hefboomeffect in de waardeketen, met inbegrip van de kmo's. Er moeten **doeltreffende sancties** komen voor niet-naleving **op Europees en internationaal niveau om oneerlijke concurrentie** bij het aantrekken van investeringen **te voorkomen**. Er moeten budgetten komen voor vakbonden om de zorgplicht van bedrijven te controleren.
- Ook in de **digitale economie** moet de overheid de naleving van de sociale en fiscale wetgeving kunnen **controleren**. Zij moet toegang hebben tot broncodes, en moet gegevensopslag op het grondgebied of commerciële aanwezigheid van digitale bedrijven of hun financiële gegevens kunnen opleggen. De EU mag geen betrokken partij zijn bij verdragen die staten verhinderen dit alles te doen (zoals het 'e-commerce verdrag' waarover momenteel onderhandeld wordt).
- De EU en België moeten de bepalingen ten gunste van hun **bevoorradingzekerheid** en transport van energiegrondstoffen die essentieel zijn voor hun groene (her)industrialisering **behouden en verbeteren**.
- Een **effectieve en bindende uitvoering** van het actieplan van de **Europese Pijler van Sociale Rechten** moet zorgen voor gelijke rechten voor alle Europese werknemers. De EU moet wetgevingsinitiatieven overwegen om alle beginselen van de Europese Pijler van Sociale Rechten te verwezenlijken, een consequente handhaving in de hele Unie te voorzien en oneerlijke concurrentie te beperken op het gebied van normen voor sociale bescherming.

- De EU-kerndoelstellingen van de Top van Porto inzake kwaliteitsvolle werkgelegenheid, vaardigheden en armoedebestrijding moeten geëvalueerd en omgezet worden in concrete kwaliteitsvolle resultaten, zonder de huidige mate van vrijblijvendheid voor de lidstaten in de realisatie ervan:
 - . een halvering van de doelstelling van het aantal mensen dat risico loopt op armoede en sociale uitsluiting (SDG 1),
 - . meer gerichte inspanningen om het aantal mensen in opleiding en training daadwerkelijk te stimuleren, ook met het oog op de rechtvaardige transitie en kwalitatief hoogwaardige banen.
- Dit impliceert in bijzonder ook dat de vrijheden en rechten van de werknemers worden uitgebreid, en maximale bescherming verzekerd wordt via het aanpakken van alle vormen van misbruik en krachtiger optreden tegen precarisering van de arbeid en sociale dumping.

Sociale dialoog en collectief overleg

- Een primordiale voorwaarde om Europa socialer te maken is de **Europese sociale dialoog en het collectief overleg versterken**, onder meer door een beoordeling van het effect van de sociale dialoog, een wetgevend programma gebaseerd op de sociale dialoog en maatregelen om te melden wanneer sociale gesprekspartners in de nationale en Europese beleidsvorming buitenspel worden gezet. Het eerbiedigen van vakbondsactiviteiten en -rechten moet hierbij verankerd worden.
- Het is van cruciaal belang dat sociale partners geconsulteerd worden in alle dossiers die (mogelijks) gevolgen hebben voor het arbeidsmarktbeleid en sociaal beleid. Een impactanalyse is dan ook nodig om bijstellingen te kunnen doen.
- Daarom moet de communicatie van de Europese Commissie over de sociale dialoog en de aanbeveling van de Raad ook daadwerkelijk uitgevoerd en geconcretiseerd worden in overleg met de sociale partners.

Protocol inzake sociale vooruitgang in EU-verdragen

- In navolging van de Conferentie over de toekomst van Europa moet er daadwerkelijk werk worden gemaakt van de opname van een protocol inzake sociale vooruitgang in de EU-verdragen. Dit moet garanderen dat **werknemers-, vakbonds- en sociale rechten** in geval van een conflict **voorrang** krijgen op economische vrijheden.

10 | RECHTVAARDIGE EN INCLUSIEVE SAMENLEVING

Democratie

- Het cordon sanitaire, zowel politiek als in de media, blijft onmisbaar.
- De strijd tegen extreemrechts en fascisme begint met een werk van herinnering en decodering. In die zin steunt het ABVV ten volle de oproep van de 8 mei-coalitie om van deze datum **opnieuw een feestdag** te maken.
- De **stemplicht** bij verkiezingen moet volledig behouden blijven, zodat de politiek rekening houdt met alle lagen van de bevolking.

Diversiteit

- Een verbetering van het juridisch kader: **praktijktesten** moeten eenvoudiger gebruikt kunnen worden om discriminatie te bewijzen. Slachtoffers van discriminatie moeten **beter vergoed** worden om een groter afschrikkend effect te hebben.
- Er moet een overlegd diversiteitsbeleid op sector- en bedrijfsniveau ontwikkeld worden om tot een actief gelijkheidsbeleid in de bedrijven te komen.
- **Positieve actieplannen** moeten worden versterkt door de procedures te versoepelen en deze meer zichtbaarheid te geven, overeenkomstig de aanbevelingen van de Commissie voor de evaluatie van de antidiscriminatiewetgeving.
- Een **nationaal actieplan tegen racisme** moet worden opgesteld.

Migratiebeleid

- De staat moet **verplichtingen inzake opvang van asielzoekers nauwgezet nakomen**, ongeacht hun land van herkomst.
- Wij eisen een kader voor **individuele regularisaties**, gebaseerd op objectieve en transparante criteria. Een onafhankelijke regularisatiecommissie moet zich hierover buigen.
- Werknemers die zich momenteel in een onregelmatige verblijfssituatie bevinden, moeten **gemakkelijker toegang krijgen tot een gecombineerde vergunning**. Bestrijding van sociale dumping houdt ook in dat mensen zonder papieren legaal en veilig toegang tot werk krijgen.

- België moet **artikel 13, § 4 van de terugkeerrichtlijn omzetten**, waarin aan werknemers zonder papieren die worden uitgebuit een tijdelijk verblijfsrecht wordt toegekend om hun rechten voor de rechtbank te kunnen doen gelden.
- De mogelijkheid om arbeids- en sociale rechten af te dwingen, ongeacht de verblijfsstatus, moet in de wet en in de praktijk gewaarborgd worden.
- Het migratie- en asielbeleid moet de internationale verdragen inzake mensen- en arbeidsrechten en de algemene rechtsbeginselen eerbiedigen. België moet hierin een voortrekkersrol spelen. De toegang tot legale immigratiekanalen moet vergemakkelijkt worden.
- België moet de IAO-conventie 143 over migrerende werknemers en de VN-conventie van 18/12/1990 over de bescherming van de rechten van alle migrerende werknemers en hun gezinsleden ratificeren.

NOTA'S

NOTA'S

ABVV

Hoogstraat 42 | 1000 Brussel
Tel. +32 2 506 82 11 | Fax +32 2 506 82 29
info@abvv.be | www.abvv.be

Volledige of gedeeltelijke overname of reproductie van de tekst
uit deze brochure mag alleen met duidelijke bronvermelding.

Verantwoordelijke uitgever: Thierry Bodson © Oktober 2023